

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำนวน 2 คน ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 2 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง
2. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

1.3 ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการเขียนแผนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

1.4 ศึกษาเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง โครงสร้างทางสังคม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเนื้อหาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ลำปางกัลยาณี

1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมโดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ซึ่งใช้ขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ กำหนดปัญหา/คำถาม กำหนดหลักการหรือหลักเกณฑ์ การพิจารณาแยกแยะ สรุป/ตอบปัญหา โดยใช้เทคนิคการถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 5W1H What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร) จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การรวมตัวกันเป็นสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โครงสร้างสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ลักษณะทางสังคมไทยและปัญหาทางสังคมไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

ในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งทางทฤษฎี ภาษา เนื้อหา และความเที่ยงตรง แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้า

แบบอิสระและผ่านการแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และประเมินค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ หรือ IOC ซึ่งได้ปรับใช้เกณฑ์ของ บุญส่ง นิลแก้ว (2539, หน้า 146) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ทุกราการประเมินได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกราการ และผู้ศึกษาได้ปรับแผนการสอนเป็นบางข้อความที่ไม่ชัดเจนให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการและวิธีสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบในการสร้าง

2.2 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องเหมาะสม

2.5 จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนลำปางกัลยาณี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี จำนวน 5 แผน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งนัดหมายขอรับผลการประเมินคืน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ที่แก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จำนวน 5 แผน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งนัดหมายขอรับผลการประเมินคืน

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Packages for Social Sciences) ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าคะแนนของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลำปางกัลยาณี ดังนี้

- 3 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก
- 2 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง
- 1 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย

สำหรับการแปลผลค่าเฉลี่ยเพื่อแปลผลข้อมูล ผู้ศึกษาได้ปรับใช้เกณฑ์ของ บุญส่ง นิลแก้ว (2539, หน้า 146) ดังนี้

2.50 - 3.00	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพปานกลาง
1.00 - 1.49	หมายถึง	แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพน้อย